

Sygn. akt XVII AmE 208/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: protokolant sądowy Magdalena Żabińska

po rozpoznaniu w dniu 25 lipca 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania Fabryki (...) spółki akcyjnej z siedzibą w T. P.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 8 czerwca 2017 r. nr (...)

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od Fabryki (...) spółki akcyjnej z siedzibą w T. P.

na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia)

tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmE 208/17

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 8 czerwca 2017 r. nr (...), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 3a w zw. z art. 11 i 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm., dalej: Pe) w zw. z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r. nr 133, poz. 924, dalej: rozporządzenie w sprawie ograniczeń) orzekł, że:

1. Fabryka (...) spółka akcyjna w T. P., w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w T. P. przy ul. (...), naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art.11 i art.11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz.1059 z późn. zm; dalej: Pe), co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust.1 pkt.3a Pe;
2. Za działanie wymienione w pkt 1 wymierzył Fabryce (...) spółce akcyjnej w T. P. karę pieniężną w kwocie 5 190 zł.

Fabryka (...) S.A. z siedzibą w T. P. (dalej: powód, Spółka) od powyższej decyzji złożyła odwołanie, wnosząc o:

1) uchylenie zaskarżonej decyzji i skierowanie jej do ponownego rozpoznania;

ewentualnie:

2) zmianę decyzji w zakresie wymierzenia kary pieniężnej w kwocie 5 190 zł poprzez odstąpienie od wymierzenia kary z uwagi na spełnienie przesłanek oznaczonych w art. 56 ust. 6a Pe.

W uzasadnieniu odwołania wskazano, że niezwłocznie po uzyskaniu informacji o wprowadzeniu ograniczeń w poborze energii Spółka podjęła działania w celu dostosowania tzw. potokowej produkcji mebli do nowych wymagań i już w dniu 11 sierpnia 2015 r. osiągnęła zakładany poziom zużycia energii. Powód wskazywał na powyższą okoliczność w piśmie złożonym w toku postępowania przed wydaniem zaskarżonej decyzji. Zdaniem powoda niewielka skala ponadnormatywnego poboru energii elektrycznej, krótkotrwałość naruszenia, a także niezwłoczne i rzetelne podjęcie działań skutkujących zaprzestaniem naruszenia prawa w połączeniu z dalszą realizacją obowiązku przez odbiorcę energii stanowią podstawę do uznania, że zachowanie Spółki spełnia przesłanki z art. 56 ust. 6a Pe i odstąpienia od wymierzenia kary. Powód zaznaczył, że wdrażając działania w celu ograniczenia poboru energii musiał postępować w racjonalny i technicznie możliwy sposób, aby nie uszkodzić wartego wiele milionów złotych parku maszynowego do produkcji potokowej oraz aby nie doprowadzić do nieodwracalnego zniszczenia elementów mebli będących w bieżącej produkcji.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany powołał się na wynikające z art. 11d ust. 3 Pe w zw. z art. 11 c ust. 2 pkt 2 Pe uprawnienia operatora systemu elektroenergetycznego do wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres do 72 godzin ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej. (...) ((...)) w zw. ze stwierdzeniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii w rozumieniu art. 3 pkt 16 d Pe wprowadziły na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe od godziny 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Prezes URE stwierdził, że fakt naruszenia obowiązku stosowania się przez powoda do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii jest bezsporny. Z materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu administracyjnym wynika, iż powód w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w T. P. przy ul. (...) naruszył, wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 Pe obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Zdaniem Prezesa URE w sprawie nie zachodziły, określone w art. 56 ust. 6a Pe przesłanki uzasadniające odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej. Pozwany wymienił określone w art. 56 ust. 6a Pe przesłanki, które muszą być zrealizowane łącznie. Stwierdził, że nawet niska wartość przekroczenia miała istotny wpływ na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego oraz bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej. Naruszenia nastąpiły w okresie, w którym ze względu na warunki zewnętrzne bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej było zagrożone. W tej sytuacji za zasadne uznał pozwany zawarte w decyzji stanowisko, że znaczny stopień szkodliwości czynu wyraża się w bezpośrednim wpływie popełnionego przez powoda czynu na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego, co wiąże się ze sprowadzeniem realnego zagrożenia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju. Pozwany nie zgodził się z twierdzeniem powoda, że jego stopień niedostosowania się do wprowadzonych ograniczeń miał znikomy wpływ na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego. Wskazał, że takiemu bezpieczeństwu zagroziła kumulacja takiego zachowania wielu odbiorców w dniach 10-11 sierpnia 2015 r.

Prezes URE zauważył, iż wysokość kary pieniężnej ustalono jako iloczyn kwoty 3 000 zł i łącznego przekroczenia mocy, odpowiadającego ilości MW w poszczególnych godzinach doby. Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej uwzględnił przesłanki wskazane w art. 56 ust. 6 Pe. Podkreślił, że z uwagi na przyjęty w ustawie Prawo energetyczne

model odpowiedzialności obiektywnej, stopień zawinienia nie stanowi normatywnej przesłanki odpowiedzialności karnoadministracyjnej.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 stycznia 2012 r. powód zawarł z (...) sp. z o.o. w P. umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej do obiektu przy ul. (...) w T. P.. W umowie moc umowną ustalono na poziomie 550 kW. Umowa została zawarta na czas określony i weszła w życie 1 stycznia 2012 r. (k. 27-34 akt adm.) W załączniku nr 4 do umowy dopuszczalny pobór mocy dla 20 stopnia zasilania ustalony został na 0 kW. (k. 33 akt adm.) Przedstawiciel powoda zaakceptował powyższe warunki podpisując umowę i składając własnoręczny podpis pod załącznikiem nr 4 do umowy.

(...) S.A. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach oraz wynikającego z nich ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d Pe i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe - od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Jednocześnie w dniu 10 sierpnia 2015 r., OSP działając w oparciu o art. 11c ust. 3 Pe, zgłosił Ministrowi Gospodarki (obecnie Minister Energii) konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, tj. w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia wprowadzającego na terytorium Rzeczypospolitej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r.

Rada Ministrów wydała w dniu 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW. Rozporządzenie zostało opublikowane dnia 11 sierpnia 2015 r. w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i weszło w życie z dniem ogłoszenia.

W programie I (...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów publikowane są komunikaty energetyczne o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzonych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin. (fakty powszechnie znane, oraz znane Sądowi z urzędu.) Informacje o obowiązujących stopniach zasilania zostały opublikowane w komunikatach radiowych ogłoszonych w programie I (...) w dniu 10 sierpnia 2015 r. o godzinie 7:55 i 19:55 oraz opublikowane na stronach internetowych operatorów.

Na podstawie przedstawionych przez (...) sp. z o.o. zbiorczych danych, wskazujących na stopień niedostosowania się odbiorców do wprowadzonych ograniczeń ustalono, w jakim stopniu powód nie dostosował się do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w T. P. przy ul. (...). Wartość przekroczenia przez Spółkę dopuszczalnego poboru mocy (MW w godzinie) wyniosła: 10 sierpnia 2015 r. łącznie 1,47 (MW w godzinie), 11 sierpnia 2015 r. łącznie 0,26 (MW w godzinie). Oznacza to, że we wskazanych dniach przekroczenie przez powoda dopuszczalnego poboru mocy wyniosło łącznie 1,73 MW w godzinie. (załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r.; k. 3-4 akt adm.)

W roku 2015 powód uzyskał łączny przychód netto w wysokości (...)zł. Zysk netto powoda w 2015 r. wyniósł (...)zł (rachunek zysków i strat za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 r., k. 83 akt adm.)

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebrany w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W myśl art. 11 ust. 1 Pe, w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej (art. 11 ust. 3 pkt 1 Pe). Określone w art. 11 ust. 3 Pe ograniczenia podlegają kontroli w zakresie przestrzegania ich stosowania (art. 11 ust. 4 Pe). Organem uprawnionym do kontroli stosowania ograniczeń w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (art. 11 ust. 5 Pe).

Stosownie do treści art. 11 ust. 7 Pe Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, w przypadku wystąpienia zagrożeń m.in. bezpieczeństwa dostaw energii może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

W myśl art. 11c ust. 2 Pe w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Zgodnie z art. 11 c ust 3 Pe operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 Pe.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotny także jest przepis art. 11d ust.1 Pe, który przewiduje, że w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w następstwie zdarzeń, o których mowa w art. 11c ust. 1 Pe, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego podejmuje w szczególności następujące działania:

- 1) wydaje wytwórcy polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej centralnie dysponowanej;
- 2) dokonuje zakupów interwencyjnych mocy lub energii elektrycznej;
- 3) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej przyłączonej do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania, która nie jest jednostką wytwórczą centralnie dysponowaną;
- 4) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej przez odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania lub przerwania zasilania niezbędnej liczby odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na tym obszarze;
- 5) po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną wydaje odbiorcom końcowym, przyłączonym bezpośrednio do sieci przesyłowej, polecenia zmniejszenia ilości

pobieranej energii elektrycznej lub odłączenia od sieci urządzeń i instalacji należących do tych odbiorców, zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń;

6) dokonuje zmniejszenia wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej.

W okresie wykonywania działań, o których mowa wyżej, użytkownicy systemu, w tym odbiorcy energii elektrycznej, stosownie do treści art. 11d ust 2 Pe są obowiązani stosować się do poleceń operatora systemu elektroenergetycznego, o ile wykonanie tych poleceń nie stwarza bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób.

W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia (art. 11d ust. 3 Pe).

Zgodnie z art. 56 ust 1 pkt 3a Pe, stanowiącym podstawę odpowiedzialności powoda w niniejszej sprawie, karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 Pe.

Należy zaznaczyć, że w wydanym w dniu 23 lipca 2007 r. na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 11 ust. 6 Pe przez Radę Ministrów rozporządzeniu w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła określone zostały sposoby wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach.

Dokonując w świetle powyższego subsumpcji stanu faktycznego sprawy do powołanych norm prawnych Sąd stwierdził, że nałożenie na powoda kary pieniężnej znajduje uzasadnienie w treści art. 56 ust 1 pkt 3a Pe.

Wskazać należy, iż przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe odwołuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 Pe. Podstawą do wprowadzenia przez (...) ograniczeń w poborze energii elektrycznej w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. był wprawdzie powołany w zaskarżonej decyzji art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, który faktycznie nie jest sankcjonowany art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, niemniej jednak podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe. Przepis art. 11c ust 2 pkt 2 Pe ma charakter uszczegóławiający dla normy o ogólniejszym charakterze zawartej w treści art. 11d ust. 3 Pe. Regulacja art. 11d ust. 3 Pe stanowi bowiem zasadniczą podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. To właśnie w art. 11d ust. 3 Pe ustawodawca ustalił, że w wypadku występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Jest to więc norma ogólna w stosunku do przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, który jedynie precyzuje, w jakim ograniczonym zakresie operator może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególności przepis ten wskazuje, że może to nastąpić jedynie w odniesieniu do dostarczania i poboru energii i tylko do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Powyższe prowadzi do wniosku, że podstawą działania (...), wprowadzającego ograniczenia w dniu 10 sierpnia 2015 r. był przepis art. 11d ust. 3 Pe, który jest wprost sankcjonowany w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Oczywiście jest także, że art. 11 Pe, stanowiący podstawę wprowadzenia przez Radę Ministrów ograniczeń w poborze energii mocą rozporządzenia z 11 sierpnia 2015 r. jest wprost sankcjonowany przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Niedostosowanie się odbiorcy do każdego ograniczenia, dla którego podstawę stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe, a więc także tych wprowadzonych z powołaniem się na regulację art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, stanowi realne zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, gdyż tylko w takich sytuacjach ograniczenia mogą być wprowadzane. Dla zagwarantowania tego bezpieczeństwa istotne więc jest, aby istniały realne instrumenty prawne pozwalające na

sankcjonowanie zachowań, które temu bezpieczeństwu zagrażają. Jeśli ustawodawca wprowadził możliwość, aby w sytuacji nagłego zagrożenia o bezpieczeństwo systemu energetycznego mógł zadbać operator systemu przesyłowego poprzez ograniczenie poboru energii, to właśnie z punktu widzenia tego bezpieczeństwa konieczne jest istnienie możliwości sankcjonowania wprowadzonych ograniczeń. Szczególnie istotne jest, aby w stanach nagłych, w których organy państwa nie są jeszcze gotowe do podjęcia decyzji, możliwe było podjęcie natychmiastowych działań, które uchronią system energetyczny przed katastrofalną i rozległą awarią.

Dlatego tak ważne są regulacje ograniczające odbiorców, w szczególnie uzasadnionych okolicznościach, w poborze energii elektrycznej ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Dla swej skuteczności i zapewnienia tego właśnie bezpieczeństwa muszą istnieć gwarancje przestrzegania tych ograniczeń. Tymi gwarantami są m.in. kary pieniężne, które są nakładane na podmioty nieprzestrzegające ograniczeń. Administracyjne kary pieniężne nie mają bowiem wyłącznie charakteru sankcji karnych, gdyż ich funkcja nie ogranicza się do represji za naruszenie nakazów bądź zakazów ustawowych. Równie istotna jest ich funkcja prewencyjna i dyscyplinująca, motywująca adresatów sankcjonowanych norm do ich respektowania.

Na poparcie argumentacji o sankcjonowaniu przepisem art. 56 ust 1 pkt 3a Pe, wprowadzonych przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ograniczeń, wskazać należy, iż organ regulacyjny, jakim jest Prezes URE, uzyskał kompetencje do kontroli w zakresie przestrzegania ograniczeń maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej, wprowadzonych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego kraju (art. 11 ust. 4 i 5 Pe). Konsekwencją tego jest również upoważnienie Prezesa URE do nałożenia kary pieniężnej na podmioty nie respektujące wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii (art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe).

Podkreślić należy, że ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej są wprowadzane przez (...) na podstawie Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, opracowanego przez OSP i uzgodnionego z Prezesem URE.

Obowiązujący powoda Plan został ustalony w załączniku nr 4 do Umowy o świadczenie usług dystrybucji pomiędzy (...) a powodem, którą powód podpisał, a więc faktycznie zaakceptował. W załączniku nr 4 powód został również poinformowany o sposobie powiadamiania o ograniczeniach w dopuszczalnych poborach mocy, które miały następować drogą radiową w programie I (...) o godz. 7.55 oraz 19.55. W pkt 4 załącznika sprecyzowano również okres czasu, w którym odbiorca ma dostosować poziom mocy do określonych ograniczeń.

W ocenie Sądu, skoro niewątpliwie było, iż powód nie zastosował się do wprowadzonych przez (...) w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. ograniczeń w poborze energii elektrycznej, istniały podstawy prawne do zastosowania wobec powoda art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Należy zaznaczyć, że przewidziana w art. 56 ust. 1 Pe kara pieniężna ma charakter obligatoryjny, gdyż powołany przepis nie ma charakteru uznaniowego lub warunkowego.

Stosownie do treści przepisu art. 56 ust. 3 Pe wysokość kary pieniężnej, o której mowa m.in. w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Zgodnie natomiast z art. 56 ust. 6 Pe ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Ponadto, według art. 56 ust. 6a Pe Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zostały spełnione przesłanki uzasadniające odstąpienie od wymierzenia kary. Szkodliwość społeczna stwierdzonego naruszenia nie była znikoma, a jedynie uznanie szkodliwości społecznej czynu za znikomą oraz łączne z nią wystąpienie jednej z dwóch pozostałych, wymienionych w ustawie przesłanek daje podstawę do zastosowania art. 56 ust. 6a Pe i odstąpienia od wymierzenia kary.

Powoływane w sprawie przez powoda okoliczności w postaci rzeczywistego rozmiaru przekroczenia poboru mocy oraz szybkości podjęcia działań w celu zaprzestania naruszania przy ocenie stopnia szkodliwości czynu miały znaczenie drugorzędne. W tym zakresie zgodzić się należało z wyrażonym w zaskarżonej decyzji stanowiskiem, że w przekroczeniach poboru energii, o stopniu szkodliwości decyduje sam charakter czynu i jego znaczenie dla zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a w konsekwencji dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Należy bowiem mieć na uwadze, że energia elektryczna we współczesnym świecie jest niezbędna dla funkcjonowania wszystkich obszarów aktywności zarówno państwa jak i każdego z członków społeczeństwa i nietrudno sobie wyobrazić, jak katastrofalne mogą być skutki niekontrolowanych blackoutów, spowodowanych przekroczeniami krytycznych wartości podstawowych parametrów technicznych pracy systemu elektroenergetycznego na znacznym obszarze kraju. Stąd eliminacja zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, do jakiego prowadzi skumulowanie przekroczeń mocy przez wielu odbiorców, jest tak konieczna. Przekroczenie dopuszczalnego poziomu poboru energii przez jednego z odbiorców jest wprawdzie często jedynie niewielkim elementem całkowitego przekroczenia, które jednak w ostateczności może doprowadzić do przeciążenia systemu elektroenergetycznego i jego niekontrolowanych wyłączeń. W takich sytuacjach nie sposób jest określić, który z odbiorców dopełnił krytycznego przekroczenia. Dlatego z punktu widzenia celu, jakiemu mają służyć ograniczenia w poborze mocy należy przyjąć, że każde, nawet niewielkie przekroczenie mocy nosi w sobie znaczny stopień szkodliwości. Tym samym w ocenie Sądu, w przypadku przekroczenia przez powoda poboru mocy, nie można uznać, że istnieją podstawy do odstąpienia od wymierzania kary w oparciu o przepis art. 56 ust. 6a Pe, gdyż stopień szkodliwości nie jest znikomy.

Oceniając stopień zawinięcia powoda, który jest istotny dla wymiaru kary, nie sposób abstrahować od faktu, że powód podlegał ograniczeniom w poborze energii elektrycznej przewidzianym dla niego indywidualnie w załączniku nr 4 do zawartej umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, których powód w momencie zawierania umowy nie kwestionował, a który jednocześnie uwzględnił określoną i zaakceptowaną przez powoda moc bezpieczną dla maksymalnego stopnia ograniczenia mocy. Zgodnie z pkt 5 Załącznika nr 4 do umowy, jeżeli żadna ze stron, w terminie 30 dni przed upływem okresu obowiązywania ograniczeń, nie zgłosi zmian w zapisach dotyczących wprowadzenia ograniczeń, przyjmuje się, że obowiązują one kolejny rok. Do dnia 31 sierpnia 2015 r. powód nie zgłaszał zmian do planu ograniczeń. Natomiast zawarcie w dniu 31 sierpnia 2015 r. aneksu do umowy o świadczenie usług dystrybucji i zwiększenie poboru mocy przy 20 stopniu zasilania nie ma znaczenia dla niniejszej sprawy, gdyż te zwiększone wartości poboru mocy nie mogły obowiązywać wstecz, w stosunku do dni 10 i 11 sierpnia 2015 r.

Niedostosowanie się do ograniczeń i niezmnieszenie poboru energii do poziomu przewidzianego w załączniku nr 4 do umowy nie może znajdować usprawiedliwienia w konieczności płynnego i stopniowego obniżenia przez powoda mocy produkcyjnych, tak aby uniknąć negatywnych konsekwencji z reorganizacją produkcji i ewentualnym zniszczeniem maszyn oraz materiałów. Powód jako przedsiębiorca powinien przewidywać możliwość wystąpienia takich sytuacji i dostosować ustalony w planie ograniczeń poziom poboru mocy do wartości dla niego akceptowalnych, jeszcze przed zaistnieniem zdarzeń powodujących konieczność ograniczenia poboru mocy. Należy podkreślić, że zbiorcze plany ograniczeń każdego z operatorów przedstawiane są (...), które dysponując tylko realną wiedzą jaki poziom ograniczenia mocy może zostać osiągnięty przy każdym ze stopni zasilania, może w sposób adekwatny do faktycznego poziomu produkcji energii, dostosować wprowadzane ograniczenia w poborze mocy (ustalić właściwy stopień zasilania adekwatny do stwierdzonych ograniczeń w produkcji energii). Jeśli by więc przyjąć, że bezpieczny poziom poboru mocy winien być każdorazowo oceniany dla każdego odbiorcy indywidualnie, już po wprowadzeniu tych ograniczeń oraz, że to na ten moment powinna być ustalana moc bezpieczna tj. niepowodująca zagrożeń i zakłóceń, to de facto OSP nie mógłby w żadnym razie przewidzieć jaki stopień poboru mocy należy wprowadzić, gdyż nie mógłby z góry wiedzieć, przy którym stopniu ograniczeń osiągnie zmniejszenie poboru mocy i w jakim stopniu. Głównym zadaniem (...) jest bilansowanie systemu elektroenergetycznego, w tym równoważenie bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii w krajowym systemie elektroenergetycznym. Stąd w przypadku ograniczeń w dostawach energii (wynikających ze zmniejszonej produkcji energii) konieczne jest także wprowadzenie przez (...) ograniczeń w jej poborze (ograniczenie zużycia). To ograniczenie poboru powinno być każdorazowo dostosowane do poziomu faktycznych mocy wytwórczych i aby dokonać zbilansowania w takich sytuacjach, konieczne jest precyzyjne określenie do jakiego poziomu ograniczenia poboru mocy, może doprowadzić każdy z wprowadzonych

stopni zasilania. Jeżeli wystarczające będzie ograniczenie, jakie jest przewidywane na poziomie 15 stopnia zasilania, to nie ma potrzeby wprowadzać skrajnego ograniczenia na poziomie 20 stopnia zasilania. Powyższe jednoznacznie wskazuje, że to na etapie tworzenia planów ograniczeń należy brać pod uwagę specyfikę działalności gospodarczej czy też rodzaj produkcji, do której wykorzystywana jest energia elektryczna pobierana przez danego odbiorcę i wówczas należy ustalać taki poziom mocy dla każdego ze stopni zasilania, aby adekwatnie do tej specyfiki określić minimum niepowodujące zagrożeń i zakłóceń, które zostanie uwzględnione w planie ograniczeń. Określając wprowadzane stopnie ograniczeń, OSP odnosił się więc do z góry założonych w planach ograniczeń i możliwych według tych planów do osiągnięcia ograniczeń w poborze mocy, dla każdego ze stopni zasilania. Niedostosowanie się odbiorców do tych planów mogło więc doprowadzić do zagrożenia bezpieczeństwa systemu elektroenergetycznego.

W ocenie Sądu, przyjęty przez Prezesa URE, zasadniczy sposób ustalania podstawowej wysokości kary administracyjnej, który odnosi się do wielkości przekroczenia poboru mocy przez przedsiębiorcę i najwyższej ceny 1 MWh energii elektrycznej na rynku bilansującym (odnotowanej 7 stycznia 2016 r.), której należałoby się spodziewać przy ograniczonej podaży energii elektrycznej w okresie 10-31 sierpnia 2015 r., tj. 1 500 zł był prawidłowy. Przyjęcie tej ceny, jako najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej w podwojonej wysokości, z racji uznania, że kwota kary ma też stanowić sankcję dla przedsiębiorcy, a więc ostatecznie kwoty 3 000 zł znajduje, zdaniem Sądu uzasadnienie w fakcie, że tak ustalona wartość ma być jednak dla przedsiębiorcy sankcją i stanowić ma dla niego odczuwalną dolegliwość, ale także ze względu na konieczność prewencyjnego oddziaływania kary, która poniżej pewnego minimum nie jest traktowana w sposób wystarczająco odstrasżający. Iloczyn tych dwóch wartości po zaokrągleniu (1,73 x 3 000 zł) to kwota 5 190 zł.

Wobec faktu, iż zysk netto powoda w 2015 r. wyniósł(...)zł, kara ma w istocie charakter symboliczny i nie będzie stanowić odczuwalnej dla powoda dolegliwości.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił wniesione przez powoda odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., jako bezzasadne.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na oddalenie odwołania, Sąd uznając powoda za stronę, która przegrała proces, zasądził od niego na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu, które w sprawie niniejszej obejmowały jedynie wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w wysokości 720 zł ustalone w oparciu § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804 z zm.) w brzmieniu obowiązującym po dniu 27 października 2016 r.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.